

**ปัญหาและผลกระทบของการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560**

**The problems and impacts of removal a person holding political positions involved under
Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2560**

ณัฐพงศ์ สิงห์อินทร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

410/2 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10900

E-mail: kounying09@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในกระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พุทธศักราช 2561 ก่อให้เกิดประเด็นในกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งหลายประการ อันได้แก่ 1) ปัญหาประชาชนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดการมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง 2) ปัญหากระบวนการถอดถอนควรให้อำนาจวุฒิสภาเป็นองค์กรถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 3) ปัญหากระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขาดการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย และ 4) ปัญหาการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยการตัดสิทธิผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีพ

ผลการวิจัยพบว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 กำหนดให้ประชาชนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กำหนดให้วุฒิสภาร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณาลงมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้มีอำนาจถ่วงดุลอธิปไตย อีกทั้ง เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การตัดสิทธิทางการเมืองไม่กระทบสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: รัฐธรรมนูญ, การถอดถอน, ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

Abstract

The objective of this research was to study the examination of the use of state power in the process of removing people from political positions. In accordance with the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 and the Organic Act on Prevention and Suppression of National Corruption, B.E. 2561, there are many issues in the process of removal of office holders, including 1) problems of citizens and members of the House of Representatives. Join in the process of removing the incumbent 2) The issue of the removal process should give the Senate the power to 3) problems of the removal of political positions from lack of balance of sovereignty, and 4) problems of removal of political positions by depriving political holders of their lives.

The research found that Should amend the provisions of the Constitution B.E. 2560 B.E., requiring citizens and members of the House of Representatives to be able to name and dismiss those holding political positions. Specifying that the Senate, together with the House of Representatives, consider the resolution to remove a person holding a political position in order to have the power to balance the sovereignty. Stipulating that the elimination of political rights does not affect basic rights For the removal of persons holding political positions Complete And more efficient.

Keywords: constitution, removal, The political positions.

1. บทนำ

การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น มีวิธีการตามหลักอิมพีชเมนต์ (Impeachment) ที่มีมาตั้งแต่ในสมัยกรีกโบราณเรียกว่า (Eisangelig) โดยเป็นการที่สำคัญที่ใช้ในการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการควบคุม การกระทำ และควบคุม ตำแหน่ง ของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญในทางการเมืองไม่ให้ใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้จนเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างร้ายแรง การถอดถอนออกจากตำแหน่ง มีต้นกำเนิดในระบอบรัฐธรรมนูญอังกฤษในยุคกลาง (Middle age) ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบรัฐสภา และถูกนำไปพัฒนาและนำไปใช้ในหลายประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประธานาธิบดี (Presidential system) อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (The house of representative) มีอำนาจที่จะฟ้องถอดถอน บุคคลออกจากตำแหน่งและกระบวนการสอบสวนและตัดสินเป็นอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา (Senate)

รัฐธรรมนูญไทยหลายฉบับ ได้พยายามวางกลไกในการควบคุมการใช้อำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายบริหารโดยกำหนดให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารไม่ว่าจะเป็นการตั้งกระทู้ถามการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจการตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวนการกระทำของฝ่ายบริหารและการให้สมาชิกสภาสมาชิกรัฐสภาควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจกันเองแต่กระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวไม่

สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 จึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐจึงได้วางกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเสียใหม่ เพื่อให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีประสิทธิภาพและครบถ้วนยิ่งขึ้นนั่นคือการกำหนดเรื่องการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ก็ยังคงกำหนดเรื่องการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งไว้แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการไปจากเดิมคือลดจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนและเพิ่มเติมข้อกล่าวหาให้นำไปสู่การถอดถอนได้แก่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

นอกจากนั้นยังคงหลักการไว้ตามเดิม โดยมีกระบวนการถอดถอนที่สำคัญคือผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจถูกร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองอัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 ได้กำหนดเหตุให้การร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีพฤติกรรมร้ายร้ายผิดปกติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ต่อว่าการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการว่ากระทำผิดต่อกฎหมายต่อตำแหน่งในทางจริยธรรมเพราะว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือ

กฎหมายฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรงและผู้ที่สามารถร้องขอให้ต่อถอนออกจากตำแหน่งดังกล่าว

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่ง ในสี่ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่ง ในสี่ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาพิจารณาถอดถอนออกจากตำแหน่งสำหรับชั้นตอนการถอดถอนออกจากตำแหน่งนั้นเมื่อประธานวุฒิสภาได้รับการร้องขอให้ต่อถอนผู้ตายออกจากตำแหน่งแล้วก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดำเนินการไต่สวนเมื่อไต่สวนเสร็จคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะส่งเรื่องกลับไปยังวุฒิสภาในกรณีนี้ หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้จนกว่าวุฒิสภามีมติและประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะส่งรายงานดังกล่าวให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไปในกรณีที่ต้องมีการถอดถอนเมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วจะจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณารณคดีดังกล่าวโดยเร็ว

หากวุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาซึ่งกระทำโดยวิธีคะแนนรับและให้ถือว่ามติของวุฒิสภาเป็นที่สุด ผู้ถูกถอดถอนจะต้องพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนและผู้นั้นจะถูกตัดสิทธิในการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลา 5 ปีและจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยจะยื่นเหตุเสนอซ้ำอีกมิได้ อย่างไรก็ตาม การถอดถอนออกจากตำแหน่งของวุฒิสภาที่ผ่านมาพบว่าไม่

สามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เลย เนื่องจากฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันและที่ไม่ว่าสมาชิกวุฒิสภาจะไม่ได้มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดส่วนหนึ่งก็มาจากการจัดหาและก็รู้จักการเชื่อมโยงกันจึงถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะในตำแหน่งระดับสูงได้ยาก

ดังนั้นประเทศไทย จึงได้จัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 6 เมษายน 2560 ความในมาตรา 234 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ก็คือ มีอำนาจในการไต่สวนความเห็นพุดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในการ ทุจริตต่อหน้าที่ที่ก็ตีแต่ตัวและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ร้ายรายผิดปกติ หรือ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนและคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจึงต้องตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาไต่สวนชี้มูลความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีทุจริตความผิดเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองความร้ายรายผิดปกติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าในมูลคดีนั้นมีความผิดทางอาญาให้ส่งสำนวนต่ออัยการสูงสุดเพื่อส่งฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพุทธศักราช 2561 โดยสำหรับบทลงโทษนั้นให้มีการตัดสิทธิการเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดชีวิต ตามมาตรา 235 วรรค 4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

และแนวความคิดการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพุทธศักราช 2561 และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญของต่างประเทศในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอน บทบาทหน้าที่ และอำนาจของวุฒิสภารวมทั้งปัญหาการเพิกถอนสิทธิทางการเมือง

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ให้มีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ขอบเขตการศึกษา

กรอบของกฎหมายที่ผู้เขียนได้ศึกษาคือบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพุทธศักราช 2561 รวมถึงบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 และกฎหมายของต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 อันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่มีแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาบททวนค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา หนังสือ บทความงานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ตามทฤษฎีกฎหมายเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางในปัญหาและผลกระทบของการถอด

ถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีประเด็นที่จะต้องวิเคราะห์ 4 เรื่องได้แก่ 1. ปัญหาการไม่มีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 2. ปัญหากระบวนการถอดถอนที่วุฒิสภาไม่มีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 3. ปัญหากระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขาดการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย 4. ปัญหาการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยการตัดสิทธิผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีพ ดังนี้ เพื่อให้สภาพปัญหาดังกล่าว ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นมีความสมบูรณ์เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไข โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการไม่มีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 จากการศึกษารัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 พบว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้มีการรับรองถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองที่ประชาชนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะร่วมกันเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประเด็นปัญหาที่ต้องวิเคราะห์ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1.1 ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ฉบับนี้ไม่ได้มีการรับรองให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้โดยตรง เห็นได้จากรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ใน ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรา 234 ที่ให้อำนาจองค์กรอิสระหรือคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้ามาควบคุมเพียงองค์กรเดียวอาจส่งผลกระทบต่อการค้าหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในการเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือ ขบวนการ ที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ และสังคม หรือการเมือง หรือ การ ดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มิใช่จะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

ดังนั้น ประชาชนย่อมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งอาจจะทำให้กระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นมีประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดการมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเช่นเดียวกับประชาชนที่ไม่มีสิทธิในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย หากขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในส่วนนี้ย่อมทำให้การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นไม่มีประสิทธิภาพ หากพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 พบว่า มาตรา 271 วรรค 2 ได้วางหลักไว้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด เป็นผู้ที่มีอำนาจหรือ มีสิทธิในการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อพิจารณาประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ บัญญัติในรัฐธรรมนูญให้มีมติเกี่ยวกับการฟ้องร้องถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยอาจจะมีการเสนอต่อสมาชิกของรัฐสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของรัฐสภาและต้องมีการลงมติเพื่อให้ได้เสียงข้างมากของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของรัฐสภา

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ไม่ได้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่แทนประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปกครองในการเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งจะช่วยถ่วงถ่วง ป้องกันไม่ให้มีการเข้าชื่อโดยไม่ทราบถึงสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในคำกล่าวหาเป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริง

2.ปัญหากระบวนการถอดถอนที่วุฒิสภาไม่มีอำนาจในถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 พบว่า มาตรา 235 กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย และกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น การทุจริตหรือร่ำรวยกว่าปกติให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจในการวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเช่น มาตรา 170 เมื่อความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว โดย เช่นนี้ตาย ลาออก สภาผู้แทนราษฎรมิมติไม่ไว้วางใจ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 160 (5) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 186 หรือ มาตรา 187 (6) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา 171 นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ยังกำหนดความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาเป็นต้น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ปรากฏว่าวุฒิสภาในปัจจุบัน

ไม่ใช่องค์กรที่ทำหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกต่อไปเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 กำหนดให้อำนาจการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยให้ศาลเป็นองค์กรตัดสินซึ่งกระบวนการดังกล่าว กลายเป็นกระบวนการในทางยุติธรรมหากแต่เจตนารมณ์ของหลักการสะท้อนออกจากตำแหน่งมุ่งเป็นกระบวนการทางการเมือง ซึ่งเป็นกลไกในการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารซึ่งถือเป็นการสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อให้องค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจในการพิจารณาในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้เสนอให้วุฒิสภาร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณาลงมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงร่วมกัน โดยใช้มติที่จะให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสในการถอดถอนบุคคลมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการถอดถอนคือ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารและในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันและการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะ”

อีกทั้ง เมื่อพิจารณาในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยวุฒิสภาของในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า วุฒิสภาจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นผู้พิพากษาเพราะว่า รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา กำหนดให้วุฒิสภาเป็นผู้มีอำนาจตัดสินคดี ตามที่สภาผู้แทนราษฎรกล่าวหาตามฟ้องว่ามีการกระทำความผิดตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่นนี้ จึงมีสิทธิในการเรียกคู่ความและซักถามพยาน

ดังนั้น ประเทศไทยเป็นระบบการเมืองที่เรียกได้ว่า เป็นระบบการเมืองอุปถัมภ์ การแทรกแซงในทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจ และมีอิทธิพลในสังคมอันเป็นการยากที่จะให้องค์กรศาลเข้ามาปิดช่องว่างแล้วการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งจะมีประสิทธิภาพขึ้น ทั้งยัง อาจจะทำให้เกิดผลกระทบที่

อาจจะเกิดการไม่ยอมรับคำตัดสินของศาลหรือการวิพากษ์วิจารณ์ศาลหรือการเข้ามาแทรกแซงในองค์กรตุลาการที่เป็นองค์กรอิสระจะทำให้มีข้อกังขาถึงความไม่ยุติธรรมของศาลขึ้นได้

3.ปัญหากระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขาดการถ่วงดุลอำนาจอัติปไตย ซึ่งทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือองค์กรรัฐสภานั้นมีอำนาจลดน้อยลงเนื่องจากรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 กำหนดให้องค์กรตุลาการเข้ามามีบทบาทมีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาและศาลฎีกาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้ามามีอำนาจในทางการเมืองรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 กำหนดให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาและศาลฎีกาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยศาลเป็นองค์กรในการตัดสินอันเป็นกระบวนการในทางยุติธรรมในการตรวจสอบการใช้ อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารถือเป็นการสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อให้องค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจในการพิจารณาในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการให้องค์กรตุลาการเข้ามามีบทบาทมีอำนาจอย่างทีกล่าวไว้ข้างต้น ทำให้บทบาทของฝ่ายตุลาการซึ่งถือว่าเป็นจำนวนไม่น้อยที่จะต้องถูกประเมินว่าเป็นการทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการแผ่ขยายอำนาจของฝ่ายตุลาการในการกำหนดนโยบายสาธารณะผ่านแนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สิทธิมนุษยชนอันเป็นหลักคุณค่าที่ได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวาง ตามบทบาทของศาลก็อาจปรากฏในด้านที่แตกต่างออกไปได้

การที่กำหนดเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง โดยอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการทำหน้าที่ของทั้งศาล เช่น การที่ยังขาดความชัดเจนในกระบวนการของการตรวจสอบ การทำหน้าที่ของศาลอาจขาดเสถียรภาพหากฝ่ายบริหารแทรกแซงการทำหน้าที่ของศาลได้จนนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในการตัดสินคดีหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะผูกพันกับศาลฎีกา

และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของศาลตลอดจนอาจเกิดปัญหาในการถ่วงดุลอำนาจอภิไธยระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีแนวโน้มทำให้ฝ่ายตุลาการมีอำนาจเหนือกว่าอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ

โดยความสมดุลของอำนาจ ตั้ง 3 ฝ่าย นั่นคือ ฝ่ายบริหารฝ่าย นิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ซึ่งโดยหลักแล้วการแบ่งแยกอำนาจจะมีอยู่เฉพาะประเทศที่เป็นระบอบประชาธิปไตยยึดหลักแบบการแบ่งแยกอำนาจก็จะมีการกระจายอำนาจที่ทำให้อำนาจต่าง ๆ สมดุลกันทำให้อำนาจหนึ่งมีอำนาจถ่วงดุลและยับยั้งอีกอำนาจหนึ่งได้ ส่งผลเมื่ออำนาจตุลาการที่มีอำนาจ มากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อาจจะทำให้มีการส่งเสริมให้อำนาจตุลาการในการตีความกฎหมายกว้างขวางจนมากเกินไปจนขอบเขตและไม่มีอำนาจใดมาถ่วงดุลได้ อีกทั้งการใช้ อำนาจตุลาการไม่ว่าจะเป็นการใช้ อำนาจตุลาการหรือสถาบันทางการเมืองก็ดี ย่อมมีทำให้เกิดผลดีและผลเสียของแนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจฝ่ายตุลาการ และส่งผลให้รัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่สามารถที่จะดำเนินการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้รัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งมีอำนาจลดน้อยลง และศาลอาจจะกลายเป็นเครื่องมือการใช้ อำนาจของฝ่ายบริหารจนนำไปสู่การใช้ อำนาจเรียกว่า ตุลาการภิวัตน์ได้ในที่สุด

4. ปัญหาการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยการตัดสิทธิผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีพนั้นพบว่า สิทธิเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญของประชาชน เมื่อมีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้แทนหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจเป็นผลทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้อำนาจอภิไธยผ่านทาง การเลือกตั้ง ไม่สามารถเลือกตั้งได้และไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ เช่น การเป็นรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกเทศบาล เป็นต้น รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 235 วรรค 4 กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกเพิกถอนสิทธิรับสมัครการเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใดผู้นั้นไม่มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น

หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เช่นนี้ ถือเป็น การปิดโอกาสทางการเมืองหรือบริบททางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่าพบการกระทำผิดแล้วถูกตัดสิทธิลงโทษด้วยการตัดสิทธิทางการเมืองตลอดชีวิต

เมื่อพิจารณาจาก รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 พบว่า ในมาตรา 274 วรรค 2 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากการดำรงตำแหน่งที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนและให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลา 5 ปี

ตามทฤษฎีของหลักการได้สัดส่วนที่เป็นพื้นฐานของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลโดยมีความเห็นทางวิชาการที่อธิบายถึงหลักการได้สัดส่วนเกี่ยวกับหลักความพอสมควรแก่เหตุ สามารถอธิบายได้ดังนี้

บรรเจิด สิงคะเนติ ได้อธิบาย หลักความพอสมควรแก่เหตุโดยใช้ชื่อว่าหลักความได้สัดส่วนไว้ในหนังสือหลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยนำหลักการดังกล่าวของในต่างประเทศคือ สาธารณรัฐเยอรมัน มาอธิบายหลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการที่สำคัญในการตรวจสอบการกระทำของรัฐทั้งหลายอันมีผลสำคัญต่อความสมบูรณ์หรือความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของรัฐนั้น ๆ โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ

1. หลักความเหมาะสม หมายความว่า ในทางคำราและคำพิพากษานั้นคือมาตรการที่เหมาะสมหรือมาตรการที่อาจทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มาตรการอันใดอันหนึ่งจะเป็นมาตรการที่ไม่เหมาะสมหากมาตรการนั้นไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายได้หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นไปด้วยความยากลำบาก

2. หลักความจำเป็น คือเป็นหลักการที่ได้รับการอธิบายในเชิงบอกเล่าว่า มาตราหรือวิธีการที่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดเท่านั้นเป็นมาตรการที่จำเป็นส่วนการอธิบายในเชิงปฏิเสธอธิบายว่าความจำเป็นของมาตรการใดมาตรการอย่างนั้นไม่มีอยู่การบรรลุเป้าหมายเดียวกันนั้นหรือผลสำเร็จที่ดีกว่าสามารถกระทำได้โดยวิธีการใช้มาตรการอื่นที่ใช้แสดงหรือก่อให้เกิด

ผลกระทบที่น้อยกว่าทั้งในการตลาดและคำพิพากษาของศาลถือกันเป็นหลักความจำเป็นเป็นหลักการหนึ่งของการแทรกแซงน้อยที่สุด

3.หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์และวิธีการ คือมาตรการอันใดอันหนึ่งที่จะต้องไม่อยู่นอกเหนือขอบเขตของความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการดังกล่าวกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขอบเขตที่เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานหลักการนี้

อาจกล่าวได้ว่าอยู่ที่การได้รับผลกระทบมันเกิดจากการเคลื่อนแซงในเสรีภาพปัจเจกบุคคลจะต้องไม่อยู่นอกเหนือจากขอบเขตความสัมพันธ์ของประโยชน์อันเป็นเป้าหมายของสาธารณะที่กำหนดไว้ประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินการตามมาตรการนั้นจะต้องมีน้ำหนักมากกว่าผลเสียที่เกิดจากมาตรการดังกล่าว

เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีหรือประเทศเกาหลีใต้ มีคำวินิจฉัยตามกระบวนการถอดถอนจากออกตำแหน่งจะไม่เกินไปกว่าการถอดถอนออกจากการดำรงตำแหน่ง อย่างไรก็ดี ไม่ถือเป็นการยกเว้นบุคคลที่ถูกฟ้องร้องถอดถอนต่อความผิดในทางแพ่งและทางอาญาหรืออื่น ๆ และบุคคลที่ถูกให้ออกจากตำแหน่งโดยการถอดถอนจะต้องห้ามไม่ให้เข้าทำหน้าที่ของรัฐเป็นเวลา 5 ปี เห็นได้ว่าโทษในทางการเมืองได้มีการจำกัดสิทธิของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ถ้าหากความได้สัดส่วนวิเคราะห์ ถือได้ว่าการจำกัดสิทธิไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุและยังมีความใกล้เคียงกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 อีกด้วย

ตามหลักความได้สัดส่วนเป็นหลักแห่งความสมดุลระหว่างสิทธิขั้นพื้นฐานที่ถูกกระทบกับผลประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากการกระทบถึงสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งจะต้องอยู่ในสัดส่วนที่สมดุล ซึ่งการที่จะพิจารณาว่ากฎหมายใดกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพเกินความจำเป็นสมควร ในการพิจารณาประกอบกฎหมายที่ออกมาเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพประชาชนเกินความจำเป็นถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการตรากฎหมาย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

แต่ละคนเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นและเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์มหาชนได้ก็ตาม

แต่ถึงอย่างไร ก็ไม่มีอำนาจที่จะตัดหรือเพิกถอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ เช่นนี้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 มาตรา 235 วรรค 4 ที่ได้กำหนดกรณีนี้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก็จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือ สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ หรือเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองตลอดชีพนั่นเอง ซึ่งการเพิกถอนสิทธิและเสรีภาพในด้านใดด้านหนึ่งของประชาชนย่อมมีข้อขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งบทบัญญัตินั้นจะไม่สามารถใช้บังคับได้เลย

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

จากการที่ผู้วิจัยได้พิจารณา ประเด็นปัญหาและผลกระทบของการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญทำให้เห็นว่าการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังมีข้อบกพร่องและยังไม่สมบูรณ์ เพราะว่ากระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นกระบวนการฟ้องร้องถอดถอนผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง ทำให้กระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจำเป็นต้องมีความครอบคลุมมีความละเอียด ตั้งแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเข้าชื่อเพื่อเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืององค์กรในการตัดสินใจ และบทกำหนดโทษที่ไม่เป็นการกระทบหรือขัดกับสิทธิขั้นพื้นฐานมากจนเกินไปเพื่อไม่ให้มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ทุจริต กระทำผิดกฎหมายเข้ามาทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง

2. ข้อเสนอแนะ

1. โดยกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 234/1 กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

1.1 กำหนดโดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 234/2 กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่สามารถที่จะเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

2. โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 235/1 กำหนดให้ให้วุฒิสภา ร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณาลงมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงร่วมกัน โดยใช้มติที่จะให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา

3.ควรกำหนดให้จัดตั้งคณะรัฐสภาในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในสัดส่วนที่เท่ากันโดยเป็นผู้ทำหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหาในด้านองค์กรที่ทำหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ และการทำงานในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งทางการเมืองของคณะรัฐสภาดังกล่าว ย่อมเป็นการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยในทางการเมืองมากกว่าการให้ศาลมีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่นนี้ ปัญหาระบบการเมืองไทยที่มีลักษณะเป็นระบบอุปถัมภ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารและด้านโครงสร้างของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา รวมถึงปัญหาในการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยขององค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐดังกล่าวข้างต้น จะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งก็จะมีบทบาทในทางการเมืองและไม่ขาดการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย

4.การเพิกถอนสิทธิทางการเมืองไม่ให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินความจำเป็น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 เพื่อให้มีความเหมาะสมตามหลักการได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบโดยไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุจนทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 235/2 กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยห้ามรับราชการทางการเมืองเป็นเวลา 10 ปี และถ้ามีการกระทำความผิดซ้ำห้ามรับราชการทางการเมืองเป็นเวลา 20 ปี

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพ่อ วรพงษ์ สิงห์อินทร์ และคุณแม่ วราพร สิงห์อินทร์ ที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูให้ความรักความเสียสละและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดชีวิตที่ผ่านมา พร้อมทั้ง เป็นผู้ให้ทุนการศึกษาแก่ข้าพเจ้าในการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.กฤษณ์ วสินนท์ ท่านได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขงาน และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

7. บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย. (2552). การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งโดยประชาชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์).
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2561). หลักพื้นฐาน กฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์.(2560). คำอธิบายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- ฐาณู ศิริฤทธิ์วัฒนา. (2561).หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552).หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- มนิรัตน์ เพ็งไชโย. (2559).การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง. (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)

วัชรภรณ์ จุ้ยลำเพ็ญ. (2558). เรื่อง ถอดถอนบุคคลออก
จากตำแหน่ง[เอกสารอัดสำเนา.สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

วีรวิชัย เอี่ยมแสง. (2559). วิกฤตการเมืองไทยกับ
ปรากฏการณ์ถอดถอนอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง.จังหวัดกรุงเทพมหานคร(วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์)

สมยศ อักษร. (2559).การปฏิรูปเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิก
รัฐสภาที่สุจริต และเป็นธรรมอำนาจหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของนักการเมือง.(1) 1-5.